

Forsøpling – kommunens myndighet og virkemidler

Nettseminar 26.10.2021
Klima- og miljøavdelinga

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

– virker til Nordlands beste

Pålegg om opprydding av forsøpling

- Forurensningsloven § 37:

Kommunen kan gi pålegg om at den som har etterlatt, tømt eller oppbevart avfall i strid med § 28, skal fjerne det, rydde opp innen en viss frist, eller at han skal dekke rimelige utgifter som noen har hatt til fjerning eller opprydding. Slikt pålegg kan også gis overfor den som har overtrådt § 35 første eller tredje ledd dersom dette har ført til at avfallet er blitt spredd.

Forurensningsmyndigheten kan også gi pålegg om opprydding og fjerning til den som var eier av motorkjøretøy, skip, fly eller annen liknende større gjenstand, da det ble etterlatt i strid med § 28 eller som er eier når pålegget gis.

Har noen bedt kommunen gi pålegg om opprydding eller betaling av utgifter etter første eller annet ledd, er avgjørelsen enkeltvedtak også om pålegg ikke blir gitt.

Forbud mot forsøpling

Foto: Tilde Nygård // garn/not - forsøpling

- Forurensningsloven § 28:

Ingen må tømme, etterlate, oppbevare eller transportere **avfall** slik at det kan virke **skjemmende** eller være til **skade eller ulempe** for miljøet.

Avfall

Foto: Tilde Nygård // frostvæske – farlig avfall

- Forurensningsloven § 27:

Med avfall menes **løso**regjenstander eller stoffer som noen har **kassert**, har til hensikt å **kassere** eller er **forpliktet til å kassere**. Som avfall regnes ikke avløpsvann og avgasser.

Forurensning

Foto: Tilde Nygård // forurensning til vann fra gammelt deponi

- Forurensningsloven § 6:

Med forurensning forstås i denne lov:

- 1) tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen,
 - 2) støy og rystelser,
 - 3) lys og annen stråling i den utstrekning forurensningsmyndigheten bestemmer,
 - 4) påvirkning av temperaturen
- som er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet.

Forbud mot forurensning

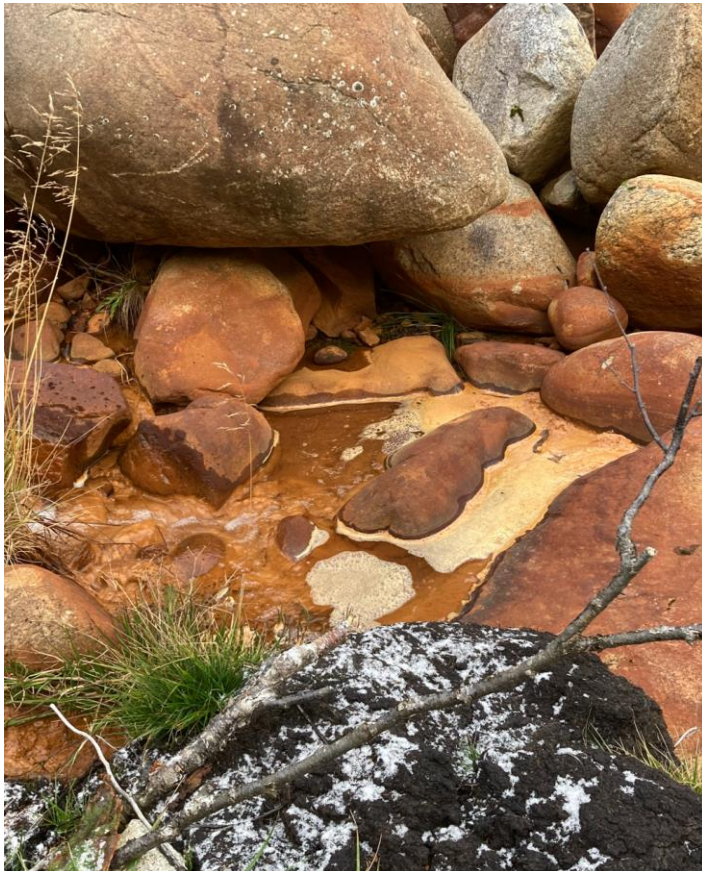

Foto: Tilde Nygård // forurensning til vann

- Forurensningsloven § 7:

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.

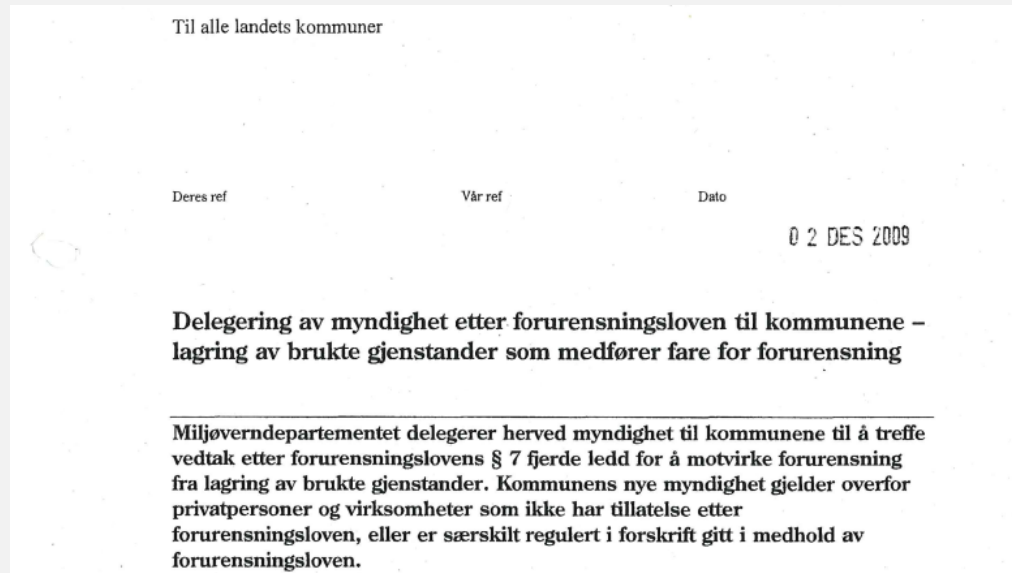
Når det er fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntreffer. Har forurensningen inntrådt skal han sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den. Den ansvarlige plikter også å treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den. Plikten etter dette ledd gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

(...)

Forurensningsmyndigheten kan pålegge den ansvarlige å treffe tiltak etter annet ledd første til tredje punktum innen en nærmere angitt frist.

Hva om det ikke er avfall?

Delegeringsbrev av 02.12.2009

Lagring av brukte gjenstander som eier hevder å ha bruk for

Hvilke bestemmelser er det brudd på?

Er gjenstandene avfall?	Ja				Nei	
Er gjenstandene skjemmende eller til skade/ulempe?	Ja		Nei		Ikke relevant	
Medfører gjenstandene fare for forurensning?	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Aktuelle hjemler i forurensningsloven det er brudd på:	§ 7, § 28, § 35	§ 28, § 35	§ 7	X	§ 7	X

– virker til Nordlands beste

Hvilken myndighet kommunen har

- Gjennomføre tilsyn (§ 48)
- Pålegg om opplysninger eller undersøkelser (§ 49 og 51)
- Foreta granskning (§ 50)
- Pålegg om opprydding/tiltak (§ 37 og/eller § 7 fjerde ledd)
- Ilegge tvangsmulkt (§ 73)
- Gjennomføring av opprydding (§ 74)
 - Skade av annen manns eiendom (§ 75)
 - Kreve refusjon for kommunens utlegg (§ 76)

Foto: Tilde Nygård // Impregneret trevirke – avfall som kan føre til forurensning ved avrenning

Hvem er rette myndighet?

Foto: Tilde Nygård // Søppelbål – kommunen er også forurensningsmyndighet for åpen brenning

[Rundskriv T-5/98 Kommunens myndighet og plikter etter forurensningsloven](#)

- Hjemmelsrekke
- Kan brukes på alle områder kommunen har myndighet!

[Rundskriv T-3/12 Statsforvalterens myndighet etter forurensningsloven ureningslova og produktkontrollloven](#)

- Kommunen har alltid myndighet til å pålegge opprydding av forsøpling fra bedrifter og privatpersoner.
- Statsforvalteren også myndighet for noen bedrifter. Ta gjerne kontakt med oss i slike saker.
- Dersom Statsforvalteren er myndighet for bedriften, kan ikke kommunen pålegge tiltak mot forurensning (§ 7 fjerde ledd). Saken kan sendes til Statsforvalteren.

Miljøverndepartementet delegerer herved myndighet til kommunene til å treffe vedtak etter forurensningslovens § 7 fjerde ledd for å motvirke forurensning fra lagring av brukte gjenstander. Kommunens nye myndighet gjelder overfor privatpersoner og virksomheter som ikke har tillatelse etter forurensningsloven, eller er særskilt regulert i forskrift gitt i medhold av forurensningsloven.

Praktiske tips til håndtering av henvendelse

Forside / ... / Avfall / For myndigheter / Følge opp forsøpling

Veileder: Følge opp forsøpling Steg 1 av 5

Undersøke forsøplingen

Når kommunen får informasjon om forsøpling bør dere avklare hvordan forsøplingen arter seg, hvilket omfang den har og faren for forurensning.

- 1 Undersøke forsøplingen
- 2 Pålegge å rydde opp eller fj...
- 3 Kontrollere om det er ryddet...
- 4 Rydde opp selv eller anmeld...
- 5 Avslutte saken

➤ Skaff så mye informasjon som mulig

Hva slags sted er forsøplet?

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/avfall/for-myndigheter/folge-opp-forsopling/>

– virker til Nordlands beste

Veileder

- <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/klif2/publikasjoner/2382/ta2382.pdf>

Praktiske tips

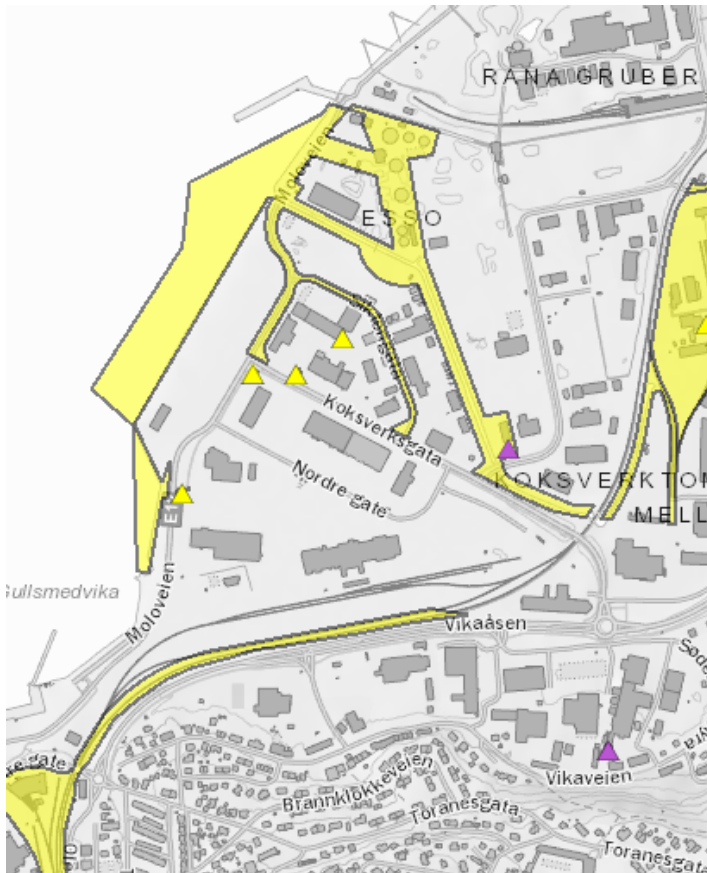

Foto: Utsnitt fra Nordlandsatlas.no med aktivt kartlag Grunnforurensning

- Informasjon om eiendommen, naboer, reguleringsplan, grunnforurensning
 - Nordlandsatlas/kommunekart/polarsirkelportalen
- Hvem er grunneier?
 - Seeiendom.no (slå opp i grunnboka)
- Hvor lenge har gjenstanden stått der?
 - Norgebilder.no (historiske flyfoto)
- Skaff dokumentasjon, ta bilder på befaring, undersøk avfallstypen – er det farlig avfall? Gjerne bruk bilder og gode beskrivelser i tilsynsrapporten eller brev med varsel/vedtak.

Forvaltningsloven

Foto: Tilde Nygård // Kuldemøbler – EE-avfall – kan inneholde klimagasser

- Mange saker kan løses ved diplomati
- Dersom dere velger byråkrati – husk forvaltningsloven
- Enkeltvedtak skal:
 - Varsles
 - Begrunnes
 - Hjemles
 - Fattes av den som har vedtaksmyndighet
- Hvem i kommunen er delegert myndigheten etter forurensningsloven?
- Husk også å opplyse om klagerett når dere sender ut vedtak.

Klagerett også på ikke-vedtak

Foto: Tilde Nygård // batteri – farlig avfall

- Forurensningsloven § 37 tredje ledd:

Har noen bedt kommunen gi pålegg om opprydning eller betaling av utgifter etter første eller annet ledd, er avgjørelsen enkeltvedtak også om pålegg ikke blir gitt.

Dersom kommunen velger ikke å følge opp saken, eller ender med å ikke pålegge tiltak i saken:

- Enkeltvedtak som kan påklages
- Ekstra beskyttelse

Klageinstans

Foto: Tilde Nygård // skadet IBC med spillolje – farlig avfall

Vedtak som er, **eller skulle vært**, fattet etter § 37 første ledd

- Kommunen selv er klageinstans (kommunal klagenemnd)

Vedtak som er fattet etter § 37 andre ledd

- Statsforvalteren er klageinstans

Vedtak etter § 7 fjerde ledd

- Statsforvalteren er klageinstans

Når dere får en klage

- Klagen skal sendes til den som fattet vedtaket
- Ev. motpart i saken skal varsles
- Klagen skal underinstansbehandles av den som fattet vedtaket, eller skulle fattet vedtaket
- Forvaltningsloven kapittel VI – om klage og omgjøring
- Dersom klager ikke får medhold:
 - Klagesaken forberedes og sendes over til klageinstansen
 - Parter i saken varsles om oversendelsen av underinstansen med kopi av underinstansens begrunnelse/uttalelse

Foto: Tilde Nygård // hageavfall/rent trevirke kan også være forsøpling – dette er forsøkt/delvis brent.

Ingen respons fra den ansvarlige?

- Vi ser at den som har fått pålegget noen ganger ikke reagerer før fristen er ute og det varsles/vedtas tvangsmulkt jf. § 73
- Da er det gjerne for sent for den ansvarlige å klage på pålegget om opprydding, men de kan klage på vedtaket om tvangsmulkt
- Tvangsmulkt er ikke en straff – det brukes for å fremtvinge oppfyllelse av et pålegg
- I alvorlige saker kan kommunen vurdere anmeldelse parallelt med oppfølging ved bruk av kommunens egne virkemidler

Foto: Torhild Lamo // ironisk avfall funnet i søppelbål (prisliste for levering av avfall til gjenvinningsstasjon). Det meste er gratis å levere for husholdninger ved god sortering!

Eksempel på straff

Onsdag 14. juli 2021

RANA BLAD

Selskap ilagt gigantbot av politiet

BODØ/RØST: Politiet har gitt fiskeribedriften Glea AS på Røst 150.000 kroner i bot for brudd på forurensningsloven.

Bedriften ble anmeldt av Statsforvalteren i Nordland i desember 2019. Saken gjaldt forsøpling ved bedriftens område på Røst, og ulovlig brenning av avfall.

Faksimile: Rana Blad, 14.07.2021

I tillegg til boten har politiet inndratt 30.000 kroner som er en beregning av bedriftens sparte kostnader ved ikke å levere avfallet på lovlig måte. Bedriften har vedtatt forelegget.

Under befaringer på Røst både i 2016 og 2019 oppdaget Statsforvalteren at bedriften oppbevarte større mengder avfall på en uforsvarlig måte, og som kunne føre til skade eller

ulempe for miljøet. Det ble også funnet spor etter omfattende brenning av ulike typer avfall.

Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for fiskeforedlere, og vi ga pålegg med varsel om tvangsmulkt til bedriften for å få de til å rydde opp i forsøplingen. Etter en vurdering av samlet alvorlighetsgrad for hele saken, besluttet vi også å anmelde bedriften.

Avfall som oppstår i virksomheter er næringsavfall som skal leveres til lovlig avfallsmottak med mindre det gjenvinnes. Å etterlate eller oppbevare avfall slik at det er forsøpling, er ulovlig, også dersom dette gjøres på egen tomt. Å brenne avfall på bål, er også ulovlig fordi det kan forårsake forurensning.

Statsforvalteren i Nordland

Statsforvalteren i ▾

Tema A-Å

Kontakt oss

Om oss ▾

Ansatte

[Nordland](#) > [Om oss](#) > [Presserom](#) > [Fikk 150 000 i bot for forsøpling og brenning av næringsavfall](#)

Fikk 150 000 i bot for forsøpling og brenning av næringsavfall

Politiet har gitt AS Glea på Røst 150.000 kroner i bot for brudd på forurensningsloven. Bedriften ble anmeldt av Statsforvalteren i Nordland i desember 2019. Saken gjaldt forsøpling ved bedriftens område på Røst, og ulovlig brenning av avfall.

Publisert 12.07.2021 av Wigdis Korsvik

Skjermdump Statsforvalteren.no 12.07.2021

Kommunen kan rydde opp selv

- Forurensningsloven § 74

Kommunen har anledning til å gripe inn og rydde opp selv dersom:

- den ansvarlige ikke etterkommer pålegg etter forurensningsloven § 7 fjerde ledd eller § 37 første eller annet ledd
- saken haster, og et pålegg vil forsinke gjennomføringen
- det er uvisst hvem den ansvarlige er

Kommunen kan kreve sine utgifter dekket

- Forurensningsloven § 76

Hvis kommunen har gjennomført oppryddingen selv, kan kommunen kreve refusjon for utgifter fra den ansvarlige.

Hvis den ansvarlige ikke kan betale eller er ukjent, kan kommunen kreve utgiftene dekket av den som har hatt skade av forurensningen og får fordel av oppryddingen. Det kan for eksempel være grunneieren som har fått ryddet opp på sin eiendom.

Husk også at hvem som helst som har ryddet opp i andres forsøpling kan kreve refusjon etter § 37.

Strategi/internkontroll

Foto: Tilde Nygård // isolerglassruter er ofte farlig avfall – kan inneholde PCB eller klorparafiner

Kommunen bør ha en strategi eller prioriterings-/tilsynsplan.

- Mange bilvrak?
- Noen skrotnisser?
- Forsøpling fra bedrifter?
- Plan for dette - tilsynsplikt
- Når skal vi gå inn i forsøplingssaker?
- Hvem er delegert vedtaksmyndigheten?
- Rutiner/sjekklister

Krav om internkontroll i kommuneloven § 25-1:

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering

b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer

c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik

d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig

e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

Ta kontakt med oss på e-post dersom vi ikke rekker å besvare spørsmålet ditt etterpå!

Tilde Nygård

overingeniør, klima- og miljøavdelinga
tinyg@statsforvalteren.no

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

